

Nyári program a művelődési házakban

A nyári hónapok mindig egy kicsit az „erőgyűjtés”, felkészülés hónapjai a művelődési házak életében. A következő évad programjának megtervezése már ilyenkor elkezdődik, erre az időre esik az épületek tatarozása is. Az 1966-ban felújított mihályteleki művelődési ház például már sok gondot okozott a fenntartóknak, az idén nem először kell eltüntetni a falak repedéseit. A November 7. Művelődési Központhoz tartoznak a Szegedhez csatlakozott községek művelődési házai is, így nyáron meglehetősen sok szervezőmunka vár a központ vezetőire. Újszeden persze zavartalanul működnek majd a szakkörök, klubok. Mostanában különösen megnőtt az érdeklődés a szabás-varrás tanfolyamok iránt az újszegedi háziasszonyok körében. A vakációzó gyerekeknek rendszeres filmvetítéseket szerveznek, ifjúsági és ismeretterjesztő filmeket mutatnak be minden héten. A hagyományos, szabadtéri ideje alatt rendezett kiállítás az idén is érdekesnek ígérkezik. Címe: Bartók a képzőművészetben.

A Bartók Béla Művelődési Központ hagyományos nyári eseménye viszont a műgyűjtők kiállítása. Az idei újdonság: nem gyűjteményes kiállítás lesz, hanem Lucs Ferenc magángyűjteményének értékes darabjait láthatja majd a közönség júliusban. Augusztusban nyílik a fotóklubok szegedi szalonja kilencedik kiállítása, amely szintén minden nyáron itt kap helyet. A Juhász Gyula Művelődési Központban a Szakszervezetek Általános Munkáskörös jubileumára készülnek. A hatvanöt éves énekkar nemrégiben Évgyűlésen vendégszerepelt, e hónap végén pedig Budapesten, az Országos Vándor Sándor Énekkar

ri Szemle záróhangversenyén lépnek fel. Júliusban a Tisza Szálló hangversenytermében rendezik meg a kórus jubileumi díszhangversenyét, amelyen egy bulgáriai kórus is vendégszerepel. Augusztusban A világ emléképe címmel a gyűjtőklub kiállítása nyílik meg a művelődési központban.

A szabadtéri játékok, illetve a néptáncfesztivál sikeréhez termékek átadásával járulnak hozzá a szegedi művelődési házak. A Juhász Gyulában például a néptáncosok próbálnak majd, és itt készül a fesztiválra az ÉDOSZ együttes, a Bartókban lesz a fesztiválroda.

Széles körű védőnői hálózat

Hazánkban a körzeti védőnők száma meghaladja a 3700-at. Sokoldalú tevékenységükkel pótolhatatlan szerepet töltenek be a terhesek gondozásában, az anyák és csecsemők egészségének megőzésében. A széles körű védőnői hálózatnak is köszönhető egyebek közt, hogy a csecsemőhalandóság nagymértékben csökkent: amíg ennek aránya 1938-ban 131,4 ezrelék volt, 1972-ben már csak 33 ezrelék.

A védőnők tevékenységében kiemelt helyet foglal el a terhes gondozás. Zavartalan terhesesség esetén általában havonta keresik fel a leendő édesanyát, lehetőség szerint meglátogatják őket munkahelyükön is. A látogatások során a terhest egészséges életmódra, helyes táplálkozásra, a személynél és környezeti higiéné

Minta-szervezés 65 vállalatnál

A Munkaügyi Minisztérium felmérése szerint a különböző minisztériumok összesen 65 vállalatot, gazdaságot, intézetet jelöltek ki arra, hogy mások számára is tanulságos módon korszerűsítsék a munka- és üzemszervezést. E mintaszervezések kettős célja, hogy lényegesen javítsák az adott vállalat munkájának hatékonyságát, s egyben — megfelelő adaptálással — más vállalatok is átvehessék a kipróbált módszereket.

Ettől függetlenül természetesen a népgazdaság egész területén szorgalmazzák a minisztériumok a munka- és üzemszervezés javítását.

A rakpart regénye

Kőműves Kelemen históriája?

A víz kegyetlen játéka

Liebmann Béla felvétele

Ilyen forgalommal és összeggel fizetett tehát a rakpart a városnak, amely az építmenyt annak idején nem jövedelmező értéként vette vagyonelejtárba. Valójában persze mindig költeni kellett a rakpartra és annak árnyában egyre többet, amilyen mértékben alább hagyott a víziút forgalma, jelentősége, mert nem volt, ami után kivessék a partjavadálműveket. A bevételek úgy-ahogy, mégis csak ellensúlyozták a védelmi fal és a kikötő, fenntartására fordított tetemes összegek mérlegét. Mert a partfal nyugalmi állapota sosem volt végleges, hiszen váltakozva jöttek a tavaszi áradások, nagyobb árvizek. A századforduló utánit követte Szegednél 1919-ben az addig még soha nem tapasztalt legmagasabb és makacsul tartós árvízszint 880 centiméterrel. Ennek előtte, 1912-ben megmozdult a mai közgazdasági technikum előtt — a hajóállomástól kicsivel lejjebb — a partfal, és kezdett csúszni befelé. Hirtelenében nem kínálkozott közelebről és gyorsabban hozni követ támasztékul máshonnan, mint a Maros-torok alóli úgynevezett párhuzamművekből. Azokhoz azonban mégsem nyúltak, mert magától megállt az elmozdulás állapotában a rakpart. Fölötte azonban a burkolatot kijavították, s így az ordító veszedelem nem látszott annyira veszélyesnek, de ott maradt évekig érintetlen, illetve 1918-ban tervet készített a helyreállításra a Folyam-mérnöki Hivatal.

Mire azt 1919-ben jóváhagyta az Országos Vízépítési Igazgatóság, addigra ugyanott a felső támfal is megmozdult. Sürgőssé vált a radikálisabb beavatkozás, de kőszórást csak az alsó partfal sérült része előtt végeztek. A későbbi irodalom ezzel a megrongálódással kapcsolatban említi ugyan, hogy készültek újabb helyreállítási tervek, de azok helye ma még ismeretlen. Az ország társadalmi, gazdasági életében végbement forradalmi átalakulás elvonta volna innen a figyelmet fontosabb dolgokra? Erre az ad feleletet, hogy az érdemi munkához, feltáráshoz 1919. októberben fogtak, amikor is a falakba épített, a talajvíz levezetését biztosító régi szivárokat az eliszapolódástól megtisztították, és újat is építettek. A megkezdett munkára azonban 1920 januárban rászaladt a Tiszának egy „rendhagyó” árhulláma, amely miatt május első hetéig nem lehetett semmit végezni. Akkorra viszont az apadás nyomában együttesen mozdultak a falak alul és felül. Az alsó 35, a felső 24 centiméter. Ami munka volt, azt hadifogyókkal végeztették el.

A sors szeszélye, a víz kegyetlen játéka, hogy a munka ismételt megkezdésével több régi szivárokat nem találtak meg, amit meg újként építettek, azt is betömte az iszap. S mintha csak Kőműves Kelemen históriája vált volna valóra, 1921-ben a tavaszi árhullámok után ugyanott ismét 3 centimétert „mentek” előre a falak a

maguk tehetetlenségében, és a mozgások nem is álltak meg. Megint kellett új tervek, amelyeknek készültén telt-múlt az idő. Vasbetonszerkezetre tervezett téglalaburkolatú fal készült volna, de már 1925-öt írtak, s akkorra a felső támfal szó szerint megindult másfél méterre, összeroppedezve tartott a Tiszának. Közél 100 méter hosszan bontották le aztán, és építették fel új ágyzatban, műszakilag is az addig alkalmazott módszertől eltérően: az ágyzatot összekötötték a hálózatszerűen elhelyezett szivárokkal, hogy a talajvízek kisebb erővel dolgozzanak szabadabb úton. Az alsó partfal viszont ugyanott 120 méter hosszan süllyedt meg. Nem végeztek rajta nagyobb beavatkozást. A süllyedést úgy takarták el, hogy alabétonozták a fedőköveket, s így a felszín megint egyenletes, sima lett.

Négy év elteltével, 1929. március 1-én ellenőrizték, hogy közben mozgott-e a támfal? Ördögük volt az ellenőrzőknek, mert a felső fal 2, az alsó viszont 4,9 centimétert süllyedt, s az utóbbi még 17 centiméterrel beljebb is csúszott. Nem volt más hátra, mint felderíteni az okokat mindkét fal mozgásában. Erre 1931-ben került sor. Eppen idejében, mert a következő esztendő, 1932 nagy vizeit valahol már gyűjtögette össze a jó öreg természet, s azok az árhullámok le is zúdultak Szegednél 923 centiméteres vízmagassággal.

Lódi Ferenc

Szegeden tartják a nemzetközi szövetkezeti nap országos ünnepségét

A hagyományok szerint az idén is július első hetének utolsó napján ünnepli — immár 51. alkalommal — a nemzetközi szövetkezeti napot napjainkban már 63 ország több mint negyedmilliárd szövetkezője. Hazánkban a megemlékezéssel a figyelmet a szocialista építőmunka nagy terveinek megvalósítására irányítja az Országos Szövetkezeti Tanács elnökségének felhívása.

A felhívás leszögezi: Magyarország csaknem 3 millió a szövetkezeti tagok száma, a szövetkezetek a felnőtt lakosságnak csaknem egyharmadát foglalkoztatják, s a nemzeti jövedelemnek 24 százalékát állítják elő. A hazánkban működő vállalatoknak csaknem a fele szövetkezet. A szocialista építőmunka sikere, a szocialista demokrácia kiszélesedése jelentős mértékben segíti a szövetkezeti mozgalom fejlődését, eredményeit.

A magyar szövetkezeti mozgalom megbecsült résztvevője a nemzetközi szövetkezeti mozgalomnak, ami kifejezésre jut abban is, hogy az idén országos ünnepségek ülésezik a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének Központi Bizottsága, végrehajtó bizottsága és néhány albizottsága. Az SZNSZ 1904-ben tartott budapesti kongresszusa óta

ez az első alkalom, hogy ez a nagy tekintélyű nemzetközi testület ismét hazánkban találkozik.

Az Országos Szövetkezeti Tanács állásfoglalása szerint ebben az évben, július 7-én, szombaton, Szegeden rendezik meg az országos ünnepséget.

Az előkészítő koordinációs tanács legutóbbi ülésén elfogadta az ünnepség végleges programját. Eszerint az 51. nemzetközi szövetkezeti ünnep eseményeinek színpadja az újszegedi szabadtéri színpad, rossz idő esetén pedig a Nemzeti Színház lesz. Ünnepi beszéd tartására Rév Lajost, az MSZMP Központi Bizottságának tagját, az Országos Szövetkezeti Tanács sörös elnökét kérték föl. Meghívták az ünnepségre Szurdi István belkereskedelmi minisztert is.

A program szerint kétórás kulturális műsor követi az ünnepi beszédet, sorra föl lépnek az országos hírű szövetkezeti együttesek is. Délután 3 órai kezdettel pedig műsoros dívatbemutatót rendez az OKISZ-labor.

Az ünnepséghez kapcsolódó rendezvények közül jelentősnek ígérkezik az ipari szövetkezetek értékesítésével egybekapcsolt termékiállítás, melyet június 30-tól július 8-ig tekinthetnek meg a látogatók a Marx téri állandó kiállítási pavilonban. A kiállítás időszakában mindhárom szövetkezeti ágazat szakembereinek részvételével közös anketon beszélnek meg a szövetkezeti mozgalom aktuális problémáit, és szakmai napokat is tartanak.

Az idei szövetkezeti nap jelentős évfordulóval esik egybe. Huszonöt esztendővel ezelőtt kezdték alakulni felzárkózásunk után hazánkban a szövetkezetek. Az ünnepségeken tisztelettel adóznak majd az új úton elindulóknak, az úttörőknek, a szövetkezeti mozgalom veteránjainak. Köszöntik a nyomukba lépett fiatalokat, az új nemzedéket. A mögötünk maradt negyedszázadban a szövetkezeti mozgalom kiterjedésedet, a fejlődés nagy útját tette meg.

Az elmúlt esztendőben folyamatosan nőtt az érdeklődés a Szegedi Kenderfonógyárban készített zsinetek iránt. Mind mennyiségileg, mind pedig minőségileg megnövekedtek a követelmények, s ennek megfelelően egyre magasabb szakmai

Magyar—jugoszláv árucseré

Budapesten szerdán megkezdődött a magyar—jugoszláv árucseré-forgalmi vegyes bizottság ülése. A tárgyalásokon a két delegáció Tordai Jenő, illetve Alekszandar Drljaca külkereskedelmi miniszterhelyettesek vezeték. Attekintik a magyar—jugoszláv áruforgalom eddigi eredményeit, valamint az 1974-es év és a további évek árucseréjével összefüggő kérdéseket.

Új simítószakmunkások

Az elmúlt esztendőben végzettségű dolgozógarda szükséges a jó, eredményes munkához.

Eppen ezért határozott úgy a gyár vezetősége, hogy lehetőséget teremt a polírozógépen dolgozók számára a szakmunkás-bizonyítvány megszerzéséhez. A tavaly októberben indult tanfolyamra tizenketten jelentkeztek, s közülük nyolcan — Bakri János, Chmilkovszki István, Csúri Mihály, Gyémánt József, Nagy István, Szűcs István, Takó István és Urbán László — néhány nappal ezelőtt eredményes szakmunkásvizsgát tettek, s bebizonyították, hogy sikerrel sajátították el a simítószakma technológiai szabályait.

Kikötő a Kraszna torkolatában

Hajókikötőt építenek a Kraszna torkolatában. A Felsőtisza vidéki Vízügyi Igazgatóság munkahajói, uszályai eddig a Tiszán teleltek, s a jégzajlás gyakran károkat okozott bennük.

A 6 millió forintos költséggel épülő kikötő vízfelülete a legalacsonyabb vízállás idején is legalább 7 ezer négyzetméter lesz. A tél beállta előtt ide vontatják be a hajókat és itt jó körülmények között végezhetik majd a javításokat is.

Nagy teljesítményű gépeket, a mederszelésítés földmunkáit megkezdtek. Az építkezés több évig tart. (MTI)